

Barnkonsekvensanalys Pilekvistens förskola

1. Beskriv ärendet där beslutet har fattats

Inriktningen att avveckla mindre förskolor och förskolor i lokaler som inte är ändamålsenliga, i första hand förskolepaviljonger och lägenhetsförskolor, har funnits med i kommunens lokalförsörjningsarbete under ett antal år. Inriktningen att avveckla mindre förskolor och planera för större kommunala förskolor har bland annat att göra med förutsättningarna för tillagning av mat på plats på förskolorna. Tillagningskök, och möjligheterna att i övrigt bedriva effektiv förskoleverksamhet med hög kvalitet, förutsätter att förskolorna har en viss storlek.

I augusti 2022 avvecklas förskolorna Pilekvisten, Klöveren, Prästkragen och Änghög. Avvecklingarna genomförs i enlighet med bildningsnämndens lokalrevision samt kommunens lokalförsörjningsplan, samtidigt som nya förskolor startar i helt nybyggda och ändamålsenliga förskolelokaler. För den som inte önskar plats för sitt barn på någon av de nya förskolorna erbjuder bildningsnämnden plats på någon av kommunens övriga förskolor.

Bildningsförvaltningen har, utifrån ett direktiv från den politiska ledningen att titta på lösningar som innebär att samtliga barn från respektive förskola kan beredas plats på samma förskola och att personalen ska få följa med, tagit fram lösningar för respektive berörd förskola. För barnen på Pilekvistens förskola innebär detta att de erbjuds plats på Örtagårdens förskola. Femåringarna erbjuds plats, tillsammans med barn från Klöverens förskola, i en nystartad femårsverksamhet på Pilevallskolan. På Pilekvistens förskola är 48 barn berörda av avvecklingen, varav 13 barn är aktuella för femårsverksamheten på Pilevallskolan. Därutöver finns 22 barn på förskolan som fyller 6 år under året, och som därmed ska börja förskoleklass hösten 2022.

Syftet med en barnkonsekvensanalys är att säkerställa att barns rättigheter finns med i beslutsfattandet inom en verksamhet. I genomförandet av denna analys har Barnombudsmannens stödmaterial Prövning av barnets bästa använts som inspiration.

I denna fråga har beslut redan fattats om att Pilekvistens förskola ska läggas ned. Barnkonsekvensanalysen görs därför i syfte att belysa hur situationen kan bli så bra som möjligt för barnen, med fokus på förslag till kompensatoriska åtgärder.

2. Inhämtning av synpunkter

Då barnen i detta fall bedömts vara alltför unga för att själva medverka i intervjuer (artikel 12) som rör förskolans nedläggning, är det i stället rektor, biträdande rektor och förskolepersonal som har intervjuats. Samma frågor har ställts vid samtliga intervjuer, se bilaga. Personalen har intervjuats gruppvis (tre gruppintervjuer). Därtill har en gemensam intervju med rektor och biträdande rektor genomförts.

Intervjuerna har genomförts av Karin Jeppsson, samordnare ANDT och barnkonventionen, kultur- och fritidsförvaltningen. Intervjuerna har dokumenterats av Dragana Lapcevic, administrativ chef på bildningsförvaltningen.

Under intervjuerna har rektor, biträdande rektor och förskolepersonal bland annat fått ge sin bild av hur barnen upplever situationen. Här nedan följer en sammanfattande redogörelse utifrån respektive frågeställning.

Intervjuerna genomfördes den 21 oktober 2021.

Hur upplever ni nuvarande situation, inför kommande nedstängning av förskolan?

- Barnkonsekvensanalysen borde ha gjorts i ett tidigare skede, det känns bakvänt att den kommer nu. Barnets bästa är glömt i detta arbete. Även mindre förskolor behövs. Pilekvistens förskola är välfungerande, trivsamt, har fina lokaler, eget tillagningskök och stor gård.
- För personalens del innebär nuvarande situation stress, oro samt minskad motivation. Risken finns att personal kommer att sluta. Lösningen med flytt av personal och barn till Örtagården är bra, men den kunde ha varit på plats redan när informationen om nedläggningen gick ut.
- På förskolan arbetar man inte enbart med barnen, utan med hela familjer. Många vårdnadshavare har bristfälliga kunskaper i svenska samt behöver hjälp med vägledning i kontakten med myndigheter. I detta sammanhang stöttar förskolan.
- Det är många gånger en stor utmaning att få barnen att komma till förskolan. Är det dåligt väder väljer exempelvis vårdnadshavare ofta att hålla barnen hemma. Personalen lägger mycket tid och kraft på att bygga relationer med vårdnadshavarna, för att de ska förstå hur viktig förskolan är för barnen.
- Det finns en oro för att förlora förskolebarn, inte minst 15-timmarsbarnen. Flytten till Örtagårdens förskola innebär ett betydligt större avstånd till förskolan. Många vårdnadshavare saknar körkort/bil och har inte heller möjlighet att cykla eller ta bussen.
- Om barnen inte kommer till förskolan befaras de ”halka efter”, bland annat då det gäller kunskaper i svenska. Men också gällande det sociala samspelet samt lärande och utveckling i allmänhet. Det innebär i sin tur en risk att skolgången kan påverkas negativt. Speciellt gällande de barn som är i behov av extra stöd.
- Det talas om en 5-årsgrupp på Pilevalls skolan. Är miljön där tillräckligt anpassad och säker för femåringar?
- Det finns också en oro att man från kommunens sida tappar kontakten med barnfamiljerna i området i och med att den kommunala förskolan försvinner. Med ökad risk för utanförskap som följd.

Hur bedömer ni att barnen upplever situationen?

- Främst märker personalen oro bland vårdnadshavarna. Några barn har funderingar om hur det ska bli i framtiden, men i de flesta fall har personalen inte märkt att barnen påverkas i nuläget.

- Det faktum att vårdnadshavarna känner oro kan givetvis påverka barnen. Vårdnadshavarna har dock blivit ombedda att inte prata med sina barn om detta i nuläget, då det är i ett alltför tidigt skede.

Hur kan ni tillsammans göra för att barnens flytt till en annan förskola ska bli så bra och trygg som möjligt? Utifrån barnens bästa, vad anser ni är viktigt att fokusera på och varför?

- Här lyfter rektor och biträdande rektor fram vikten av att involvera personalen. Viktigt med kontinuerliga besök på den nya förskolan, inför flytten. En utmaning är dock att förutsättningarna ändras hela tiden.
- Personalen upplever att de inte är där ännu, det är alltför mycket som är oklart om hur det kommer att se ut framöver. Exempelvis hur barngrupperna kommer att se ut. De tror dock att barnen kommer klara av flytten på ett bra sätt när den väl blir av. Viktigast är att barnen har med sig sin förskolepersonal och sina kompisar, det skapar trygghet. En del barn har svårt att hantera förändringar.

Några andra synpunkter eller tankar som ni vill förmedla?

- Mycket oro bland personalen, inför denna förändring.
- När förskolan avvecklas försvinner en stor trygghet från området. Det finns inte heller någon öppen förskola och fritidsgården har flyttats.
- Många familjer vill ha förskolan där de bor, det ska vara bekvämt. Annars är det inte värt ansträngningen att lämna sitt barn på förskolan. Oron är stor för att förlora många familjer. Det är nödvändigt med tät uppföljning under hösten i syfte att bringa klarhet i vilka barn som tappas och jobba direkt mot dessa familjer.
- Kan en bussförbindelse ordnas till området Malörten? De skulle sannolikt innebära ökade förutsättningar att barnen kommer till förskolan.
- Det behövs ett extra föräldramöte i vår när allt är klart med information om hur det kommer att bli. Information till vårdnadshavarna behöver nå ut på olika språk.
- Kan tiden ändras för 15-timmarsbarnen? Kl. 9-12 fungerar inte för en del familjer.

3. Barnkonventionen

Denna analys tar sin utgångspunkt i följande av barnkonventionens artiklar. Artikel 2, 3, 6 och 12 utgör de bärande principerna i barnkonventionen.

- Artikel 2. Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3. Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
- Artikel 6. Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12. Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

- Artikel 24. Barn har rätt till bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård samt till rehabilitering. Traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa ska avskaffas.
- Artikel 28. Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.

4. Analys och förslag till kompensatoriska åtgärder

I detta fall är bedömning av det enskilda barnets bästa inte möjligt, utan görs på gruppnivå, det vill säga vad som bedöms vara barnens bästa.

Beslutet att avveckla Pilekvistens förskola bedöms ha stor påverkan på förskolebarnen, vårdnadshavarna samt personalen. Att den kommunala förskolan försvinner från området, som besitter en del socioekonomiska utmaningar, bedöms inverka negativt på tryggheten samt resultera i minskad tillgång till vägledande stöd för många barnfamiljer. Därmed kan beslutet initialt utgöra en risk för berörda barn och deras familjer.

På längre sikt kan dock beslutet om nedläggning vara för barnens bästa (artikel 3). Pilekvistens förskola bedriver sin verksamhet i inhyrda lägenhetslokaler. Köket är anpassat för tillagning men är av äldre snitt, och eftersom förskolan är förhållandevis liten, med ett s.k. ”ensamkök”, är måltidsverksamheten sårbar vid frånvaro. Avvecklingen har funnits med i kommunens lokalförsörjningsplanering under flera år, och är i linje med inriktningen att ersätta mindre förskolor i lokaler som inte är ändamålsenliga, med nya större enheter i ändamålsenliga lokaler.

Det är bildningsförvaltningens bedömning att större enheter i ändamålsenliga lokaler ger bättre förutsättningar för en kostnadseffektiv verksamhet med hög kvalitet. Större enheter kan ha tillagningskök, har bättre förutsättningar ur bemanningssynpunkt och kan anställa personal med flera olika kompetenser. När det gäller de farhågor som ibland framförs när det gäller större enheter, att tryggheten för barnen skulle vara sämre än den är på mindre enheter, så motsägs det av bildningsförvaltningens erfarenheter. Även inom större enheter organiseras verksamheten för att skapa mindre sammanhang inom det stora. Enkätresultat visar att den upplevda tryggheten är hög på samtliga förskolor, oavsett storlek.

En av de viktigaste kompensatoriska åtgärderna i detta sammanhang är det beslut som redan tagits om att erbjuda barn och personal på Pilekvistens förskola att tillsammans flytta till Örtagårdens förskola, i syfte att barn och vårdnadshavare ska kunna känna sig så trygga som möjligt. Det utökade geografiska avståndet kan dock utgöra hinder då många vårdnadshavare saknar körkort/bil och inte heller har möjlighet att cykla eller åka buss. I dagsläget saknas dessutom en vettig bussförbindelse till området där Örtagårdens förskola är belägen. Ett förslag till kompensatorisk åtgärd är därför att Trelleborgs kommun snarast utreder om det finns möjlighet att inrätta en busslinje.

En farhåga är att vårdnadshavare kommer hålla sina barn hemma om avståndet till en annan förskola upplevs som alltför långt, framför allt finns det en oro för 15-timmarsbarnen vars vårdnadshavare ofta antingen är föräldralediga eller står utanför arbetsmarknaden. Tänkbara konsekvenser är negativa effekter för dessa barns skolgång, eftersom avsaknad av förskola sannolikt innebär sämre

förutsättningar till kunskaper i svenska samt lärande och utveckling i allmänhet (artikel 2, 6 och 28).

Förutom ovanstående förslag angående busslinje kan ytterligare en kompensatorisk åtgärd vara att utreda möjligheten att ändra tiden på förskolan för 15-timmarsbarnen. Om barnen vissa dagar kan vara på förskolan under längre tid torde nämligen sannolikheten öka att vårdnadshavarna, trots längre avstånd, anser det vara värt att lämna sina barn på förskolan.

För barn som generellt inte trivs i större sammanhang eller har svårt med förändringar kan det tänkas föreligga risk för psykisk påfrestning, exempelvis stress, vid flytten (artikel 24) samt en risk att inte trivas på en större förskola. I detta sammanhang är det angeläget att vara uppmärksam och på bästa sätt stötta det enskilda barnet och dess vårdnadshavare. Det kan behövas anpassningar i verksamheten så att alla barn på förskolan har möjlighet att utvecklas och lära sig utifrån sina förutsättningar (artikel 2, 6 och 28). Det är viktigt att ha detta i åtanke vid planering inför flytten. Här är det angeläget att både personal och vårdnadshavare är delaktiga, i syfte att det ska bli en trygg flytt.

Därutöver är det viktigt att löpande gå ut med tydlig information till såväl personal som vårdnadshavare gällande flytten. Bristande kommunikation kan leda till onödig oro och stress bland både personal och vårdnadshavare, vilket i sin tur kan ha negativ inverkan på barnens välbefinnande.

Kunskapsförskolan, som har god vana av att bedriva förskoleverksamhet i socioekonomiskt utsatta områden, kommer för övrigt att starta verksamhet i närheten. För de familjer som önskar ha närmare till förskolan kommer det finnas möjlighet att söka förskoleplats där.

5. Återkoppling

Rektor ansvarar för återkoppling till personalen.

Bilaga 1

Frågor till rektorer och personal på förskolorna

- Hur upplever ni nuvarande situation, inför kommande nedstängning av förskolorna?
- Hur bedömer ni att barnen upplever situationen?
- Hur kan ni tillsammans göra för att barnens flytt till en annan förskola ska bli så bra och trygg som möjligt? Utifrån barnens bästa, vad anser ni är viktigt att fokusera på och varför?
- Några andra synpunkter eller tankar som ni vill förmedla?